

**ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ**

МАТЕРІАЛИ

**міжнародної науково-практичної конференції
молодих учених**

**«Проблеми та перспективи
забезпечення цивільного захисту»**

Черкаси – 2025

Проблеми та перспективи забезпечення цивільного захисту: матеріали міжнародної науково-практичної конференції молодих учених. Черкаси: НУЦЗУ, 2025. 464 с. Українською та англійською.

Включено матеріали, які доповідались на міжнародній науково-практичній конференції молодих учених на базі Національного університету цивільного захисту України.

Розглядаються аспекти вдосконалення цивільного захисту держави.

Матеріали розраховані на інженерно-технічних працівників Державної служби України з надзвичайних ситуацій, науково-педагогічний склад, ад'юнктів, слухачів, студентів та курсантів закладів вищої освіти України та інших країн світу.

СКЛАД ОРГКОМІТЕТУ КОНФЕРЕНЦІЇ

Голова:

ТОЛОК

Ігор

Ректор Національного університету цивільного захисту України, кандидат педагогічних наук, доцент, лауреат Державної премії України в галузі освіти, Заслужений працівник освіти України

Заступник голови:

ДОМБРОВСЬКА

Світлана

В.о. проректора з наукової роботи Національного університету цивільного захисту України, доктор наук з державного управління, професор, Заслужений працівник освіти України

Члени оргкомітету:

DIMITAR

Georgiev Velev

Director Scientific Research Center for Disaster Risk Reduction University of national and world economy (Sofia) Professor, Doctor

САЄНКО

Сергій

начальник відділу технологій ізоляції радіоактивних відходів «Харківського фізико-технічного інституту НАН України», доктор технічних наук, старший науковий співробітник

КРОНІН

Майкл

професор департаменту соціальної роботи університету Монмута, міжнародний інструктор з надання психологічної допомоги у надзвичайних ситуаціях Американського Червоного Хреста, Нью-Йорк, США

МАНДИЧ

Олександра

голова ради молодих вчених при Харківській обласній державній адміністрації, доктор економічних наук, професор

СИЛОВС

Марек Гунарович

заступник директора Коледжу пожежної безпеки та цивільного захисту Латвії, Республіка Латвія

ДАДАШОВ

Ільгар

Фірдосі огли

доктор технічних наук, доцент, Академія МНС Азербайджанської Республіки, Азербайджанська Республіка

TIKHONENKOV

Igor

Department of Chemistry, Ben-Gurion University of Negev, Beer-Sheva, Ph.D. on physics&mathematics, Israel

ВПЛИВ БОЙОВИХ ДІЙ НА ЗАБРУДНЕННЯ ПОВЕРХНЕВИХ ВОД

Павленко В.С., здобувачка вищої освіти, НУЦЗ України
НК – Рибалова О.В., к.т.н., доцент, НУЦЗ України

Поверхневі води є важливим природним ресурсом, від якого залежить життя людей, функціонування екосистем і стабільність економіки. Під час бойових дій водні ресурси зазнають значного впливу, що проявляється в хімічному, фізичному та біологічному забрудненні. Руйнування інфраструктури, витoki хімічних речовин і відходи військової діяльності створюють серйозні ризики для якості поверхневих вод [1].

Основними джерелами забруднення поверхневих вод під час бойових дій є руйнування промислових об'єктів, витoki пального та мастил, залишки вибухових речовин і боєприпасів, стічні води з пошкоджених систем каналізації, залишки важких металів та радіоактивних матеріалів.

Військові дії призводять до руйнування заводів, нафтобаз, складів хімікатів, що спричиняє викид токсичних речовин у довкілля. Пальне, мастила та інші нафтопродукти з військової техніки і вибухових пристроїв є поширеним джерелом забруднення поверхневих вод. Ці речовини утворюють плівку на поверхні водойм, порушуючи газообмін і отруюючи водні організми. Детонація боєприпасів залишає у водах залишки вибухових речовин, які є токсичними для живих організмів. Руйнування каналізаційних мереж спричиняє потрапляння неочищених стічних вод у річки та озера, підвищуючи ризик інфекційних захворювань. Використання зброї з вмістом важких металів і радіоактивних матеріалів забруднює водойми, роблячи їх небезпечними для споживання.

Наслідками забруднення поверхневих вод внаслідок бойових дій є загибель риби та інших водних організмів через отруєння хімічними речовинами; зниження біорізноманіття через токсичні концентрації забруднювачів; порушення екосистемних послуг, таких як самовідновлення водойм.

Для здоров'я людей вживання забрудненої води викликає інфекційні захворювання (холера, дизентерія), а накопичення важких металів (ртуть, кадмій, свинець) у воді призводить до хронічних отруєнь, порушень нервової системи, уражень нирок і печінки.

Бойові дії мають руйнівний вплив на поверхневі води, спричиняючи їхнє хімічне, фізичне та біологічне забруднення. Для зменшення цих наслідків необхідне впровадження системного моніторингу, технологій очищення та міжнародної співпраці. Захист водних ресурсів повинен стати ключовим елементом екологічної політики в постконфліктних регіонах.

ЛІТЕРАТУРА

1. Gunawardana, C., Gunawardana, K. (2020). Environmental impacts of war: Implications for surface water resources. *Environmental Pollution Research*, 27, 11234–11250